

SELETUSKIRI
maaeluministri määruse „2019. aastal maaelu ja põllumajandusturu korraldamiseks antavad toetused” eelnõu juurde

1. Sissejuhatus

Maaeluministri määrus „2019. aastal maaelu ja põllumajandusturu korraldamiseks antavad toetused” kehtestatakse maaelu ja põllumajandusturu korraldamise seaduse (edaspidi *MPKS*) § 2¹ lõike 1 alusel ning arvestades 2019. aasta riigieelarve seaduse § 1 osa 6 jao 8 liigi 20 kontol 45 toetusteks määratud rahalisi vahendeid.

Eelnõu ja seletuskirja on ette valmistanud Maaeluministeeriumi strateegia- ja finantsosakonna peaspetsialist Reet Vatsk (625 6116, reet.vatsk@agri.ee). Juriidilise ekspertiisi on eelnõule teinud Maaeluministeeriumi õigusosakonna peaspetsialist Maarika Öövel (625 6197, maarika.oovel@agri.ee) ning keeleliselt on eelnõu toimetanud Laura Ojava (625 6523, laura.ojava@agri.ee).

MPKS-i § 2¹ lõike 1 kohaselt kehtestab maaeluminister, arvestades riigieelarvest eraldatud rahalisi vahendeid, millist liiki ning milliste tegevuste ja piirkondade toetamiseks eelarveaastal riigiabi, vähese tähtsusega abi ja muud toetust, mida ei anta riigiabina ega vähese tähtsusega abina, ning regionaalprogrammide rakendamiseks antavat toetust antakse.

Eelnõus ei reguleerita toetatavaid piirkondi ega tegevusi, milleks riigiabi, vähese tähtsusega abi ja muud toetust antakse, kuna toetust jaotatakse võrdsetel alustel olenemata piirkonnast ning toetatavad tegevused nähakse ette eraldi määrusega, millega kehtestatakse konkreetse toetuse andmise tingimused. Samuti ei reguleerita eelnõus regionaalprogrammide raames toetatavaid piirkondi ega tegevusi, sest regionaalprogrammid kehtestab maaeluminister käskkirjaga.

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Maaeluminister kehtestab 2019. aastaks järgmised toetuste liigid:

- põllumajandusloomade aretustoetus;
- põllumajandustootja asendamise toetus;
- turuarendustoetus;
- toidu ekspordivõimaluste edendamise toetus;
- mesilaspere toetus;
- põllumajandus-, maamajandus- ja veterinaariavaldkonna praktikatoetus;
- regionaalprogrammide alusel antav toetus.

MPKS-i § 2¹ lõike 5 kohaselt ei teki toetuse taotlemise ja saamise õigust, kui maaeluminister ei ole toetuse andmist eelarveaastal otsustanud. Teavitamiseks taotlejat, millist toetust on õigus 2019. aastal taotleda, kehtestab maaeluminister eelarveaastal antavate toetuste liigid määrusega.

Põllumajandusloomade aretustoetust, põllumajandustootja asendamise toetust ning turuarendustoetust (mis puudutab põllumajandustootjaid) antakse kooskõlas komisjoni määrusega (EL) nr 702/2014 Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamise kohta, millega teatavat liiki abi põllumajandus- ja metsandussektoris ja maapiirkondades tunnustatakse siseturuga kokkusobivaks (ELT L 193, 01.07.2014, lk 1–75).

Määruse rakendamiseks on Maaeluministerium esitanud Euroopa Komisjonile meetmete kohta kokkuvõtliku teabe (grupierandi teatised). Grupierandi teatise esitamist reguleerib MPKS-i § 10.

Põllumajandusloomade aretustoetust makstakse, et katta tõuraamatute või aretusregistrite pidamisega seotud halduskulud ning karja geneetilise väärtuse ja tootlikkuse määramiseks (jõudluskontroll) tehtavaid kulusid. Põllumajandusloomade aretustoetuse grupierandi teatis on Euroopa Komisjonis registreeritud numbriga SA.46980.

Põllumajandustootja asendamise toetust antakse põllumajandustootja või tema töötaja asendamise kulude hüvitamiseks tema puhkuse, haiguse või alla 12-aastase lapse põetamise ajal, samuti rasedus- ja sünnituspuhkuse või surma puhul. Asendusteenuse kasutamist toetatakse kokku kuni 90 kalendripäeva aastas, rasedus- ja sünnituspuhkuse ajal kokku kuni 140 kalendripäeva aastas. Põllumajandustootja asendamise toetuse grupierandi teatis on Euroopa Komisjonis registreeritud numbriga SA.49390.

Turuarendustoetusena põllumajandustootjale antav abi on riigiabi komisjoni määruse (EL) nr 702/2014 tähenduses ja põllumajanduslik vähese tähtsusega abi komisjoni määruse (EL) nr 1408/2013, milles käsitletakse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamist vähese tähtsusega abi suhtes põllumajandussektoris (ELT L 352, 24.12.2013, lk 9–17), tähenduses.

Turuarendustoetuse andmist põllumajandustoodete töötlejast liikmele ja taotleja liikmele, kes ei ole põllumajandustootja ega põllumajandustoodete töötleja, ning taotleja kaudu põllumajandustoodete töötlejale või põllumajandustoodetest muid tooteid töötlevale ettevõtjale loetakse vähese tähtsusega abiks komisjoni määruse (EL) nr 1407/2013, milles käsitletakse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamist vähese tähtsusega abi suhtes (ELT L 352, 24.12.2013, lk 1–8), tähenduses.

Turuarendustoetust antakse turu-uuringute tegemiseks, põllumajandustoodete ja töödeldud toodete tutvustamiseks, messil osalemiseks või messi korraldamiseks, välisriigis turundusürituse korraldamiseks ning välisriigis toimivate messide külastamiseks. Turuarendustoetuse grupierandi teatis on Euroopa Komisjonis registreeritud numbriga SA.50035.

Kui eelnimetatud toetuste tingimusi muudetakse, esitab Maaeluministerium Euroopa Komisjonile uued grupierandi teatised.

Toidu ekspordivõimaluste edendamise toetuse andmine põllumajandustoote esmatootmisega tegelevale ettevõtjale on põllumajanduslik vähese tähtsusega abi komisjoni määruse (EL) nr 1408/2013 tähenduses ning muu toidu tootmise, töötlemise ja turustamisega tegeleva ettevõtja puhul üldine vähese tähtsusega abi komisjoni määruse (EL) nr 1407/2013 tähenduses.

Toidu ekspordivõimaluste edendamise toetust antakse põllumajandustoote esmatootmisega tegelevale ettevõtjale, ekspordi sihtturul toidule uute ekspordivõimaluste leidmiseks, eelkõige ekspordi sihtturgu tutvustava seminari korraldamiseks, ekspordi sihtturul tegutseva ettevõtjaga uute ärikontaktide leidmiseks kohtumise korraldamiseks, ekspordi sihtturul ekspordipotentsiaaliga toote tutvustamiseks ning ettevõtte külastuse korraldamiseks.

Mesilaspere toetuse andmine mesilaspere pidajale on põllumajanduslik vähese tähtsusega abi komisjoni määruse (EL) nr 1408/2013 tähenduses.

Mesilaspere toetus aitab kaasa bioloogilise mitmekesisuse säilimisele ja põllumajanduskultuuride saagikusele. Mesilaspere toetuse rakendamisega soovitakse parandada mesilasperede registreerimist põllumajandusloomade registris, mis võimaldab tõhustada mesilashaiguste tõkestamiseks ja likvideerimiseks kasutusele võetavaid meetmeid. Mesilaspere toetust antakse

Eestis mesilaspere pidajatele, et osaliselt hüvitada mesilaspere pidamisega seotud kulusid (näiteks talvesööda kulud ja ebasoodsate ilmastikutingimustega kaasnevad talvekahjude kulud).

Lisaks antakse 2019. aastal ka MPKS-i §-s 2 riikliku abinõuna sätestatud muu toetusena, mis ei ole riigiabi ega vähese tähtsusega abi, põllumajandus-, maamajandus- ja veterinaariavaldkonna praktikatoetust. Toetusega hüvitatakse osaliselt taotleja ettevõttes läbi viidud põllu- või maamajandusvaldkonna õppesuuna õppekaval või veterinaaria õppesuuna õppekaval õppiva õpilase/üliõpilase praktika juhendamise ja korraldamise kulud. Toetust võib taotleda põllumajandustootja, põllumajandustoodete töötleja või veterinaararst, kes on spetsialiseerunud põllumajandusloomadele ning tegeleb veterinaarpraksisega füüsilisest isikust ettevõtjana või ettevõtja kaudu, kellega tal on lepinguline suhe.

Ettevõttepraktika paremaks korraldamiseks on oluline ergutada koostööd ettevõtete ja õppeasutuste vahel, et tagada kvaliteetne praktika põllumajandusvaldkonna ettevõtetes ning hariduse senisest parem sidumine tööturuga.

MPKS-i § 20³ lõike 1 kohaselt võib riik anda toetust maapiirkonna tasakaalustatud arengu tagamiseks. Toetust võib anda regionaalprogrammi alusel vähese tähtsusega abina või muu toetusena, mida ei anta riigiabi ega vähese tähtsusega abina. Maaeluministeriumi valitsemisalas olevad Setomaa ja Peipsiveere arenguprogrammid on suunatud piirkonna loodusliku ja kultuurilise eripära sidumisele ettevõtlusega, erinevate sektorite ja ettevõtjate vahelise koostöö tugevdamisele, piirkondlike kodanikuühenduste rolli suurendamisele kohalikus arendustegevuses, noorte ettevõtlusalasele koolitamisele ja noorte elamistingimuste parandamisele Setomaal ja Peipsiga piirnevas piirkonnas. Programmi raames võib toetust taotleda mittetulundusühing või sihtasutus, kelle põhikirjaline tegevus vastab programmi eesmärkidele ja kelle tegevuskoht on programmi piirkonnas ning programmi rakendamise piirkonnas paiknev kohaliku omavalitsuse üksus. Lisaks projektitoetustele antakse regionaalprogrammide raames toetust ka tegevustoetuseks ja välisabi projektide kaasfinantseerimiseks. Regionaalprogrammide alusel antavat toetust antakse Riigi Tugiteenuste Keskuse kaudu.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõus nimetatud toetuste puhul, v.a põllumajandus-, maamajandus- ja veterinaariavaldkonna praktikatoetus, on tegemist riigiabiga Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses või vähese tähtsusega abiga, mistõttu antakse toetusi kooskõlas komisjoni määrustega (EL) nr 702/2014, (EL) nr 1407/2013 ja (EL) nr 1408/2013. Vajaduse korral rakendatakse komisjoni vähese tähtsusega abi määrusi ka regionaalprogrammide osas.

4. Määruse mõjud

Määruse jõustumisel saavad taotlejad teada, milliseid toetusi maaelu ja põllumajandusturu korraldamiseks 2019. aastal antakse, ning seeläbi on loodud paremad tingimused maaelu ja põllumajanduse arendamiseks.

5. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Määruse rakendamine ei too endaga kaasa lisategevusi, samuti ei kaasne määruse rakendamisega tulusid. Määruse rakendamiseks vajalikud kulutused on ette nähtud 2019. aasta riigieelarve seaduse § 1 osa 6 jao 8 liigi 20 kontol 45.

Maaelu ja põllumajanduse arendamise toetusteks ettenähtud vahendite jaotuse kehtestab maaeluminister käskkirjaga.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras.

7. Eelnõu koostöölastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu esitati eelnõude infosüsteemi EIS kaudu koostöölastamiseks Rahandusministeeriumile, kes koostöölastas eelnõu märkusteta.

(allkirjastatud digitaalselt)

Illar Lemetti

Kantsler